

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Epărhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " " pe 1/2 de an 5 cor.
" " România și străinătate pe an 14 fr.
" " " " " " pe 1/2 an 7 "

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte
etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la
150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte
8 cor., de aci în sus 10 coroane

Correspondențele să adresează redacțiunii
„FOAIA DIECEZANĂ”
iar banii de prenumerațiune și inserțiunile la
ADMINISTRAȚIUNEA
Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș

Nr. 2718 Șc. ex 1906.

Notă oficială

Originalul testimoniului de cvalificațiune învățătoarească al absolventului de pedagogie *Ioan Ionescu*, estradat sub 25 Iunie (8 Iulie) 1905 Nr. 2036 Șc. ex 1905 afirmative perzându-se, numitului învățător i-s'a estradat sub Nr. 2718 Șc. ex 1906 duplicat și astfel originalul susatins se declară nimicit.

Caransebeș din ședința consistorială ținută în 14 Iulie 1906.

Din însărcinarea Prea Sfințitului Domn Episcop Diecezan:

FILARET MUSTA

Archimandrit, Vicariu episcopesc.

Cercetări istorice

în *Arhiva patriarhală din Carloveș.*

(Continuare.)

1. Sârbii să nu se privească de acum înainte ca șismatici, ci ca națiune greco-orientală!

2. Patriarhul să aibă drept eschisiv a întări ori ce alegere a poporului sârbesc, să aibă drept și el și episcopii sufragani de a dispune liber de lăsămintele sale.

3. Ori cine ar fi Mitropolit sau episcop, dacă va pași la Unire cu biserica catolică, la moment să se piardă și să se rădice din toate rangurile, veniturile și favorurile avute cu poziția sa și să se eschidă simplaminte dela toate favorurile și privilegiile poporului sârbesc.

4. Mitropolitului de acum înainte să-i fie permis a întări episcopi, protopopi, parohi, fără mai departe obținere de confirmațiune mai înaltă.

5. Mitropolitului și episcopilor sufragani să le fie permis pentru diferite lipse și împrejurări

bisericești, școlare și fundatiionale a convoca și țineă adunări prealabile (Șinoade!)

6. Ori-ce fel de sârb de ori-ce condițiune, de rang, să poată merge oricând liber la Viena, a se prezentă și să fie primit la curtea de Viena în ori-ce afacere.

7. Să se permită națiunii sârbești a-și instituți tipografie proprie în Viena, a înființa și a-și susține școli naționale și a cercetă școalele mai înalte străine academice.

8. Poste Episcopi sau clerul sârbesc dreptul de dispunere, de judecată, dacă comit vre-o crimă sau delict, să nu judece romano-catolici, ci numai Metropolitul să aibă dreptul de a-l cită la judecată și a-l judecă.

9. Soldatul sau oficerul sârb să fie în asemenea rang și onoare cu oficerul german.

10. Să se îndătoreze varmeghiile, orașele și comunele a recunoaște nobilii sârbești de adevărați nobili (nemeși) ai Patriei Ungurești.

11. În comunitățile locuite de sârbi să nu fie permis nici jidanului nici turcului a deschide prăvălie sau boltă spre a-și desface negoțul spre vindere afară numai la târguri mari de țară.

12. Să nu fie permis străinilor a vinde în comunități sârbești vinuri și beuturi, — până atunci până ce nu-și vor fi vândut sârbii beuturile lor proprii produse.

13. Dacă Maiestatea Sa va legă pace cu Ungaria, poporațiunea sârbească să nu fie eschisă dela negociațiunile de pace, ca să aibă prilej a apăra Austria de inamicul ei pronunțat, de Unguri!

14. În fine să ieie în socotință Maiestatea Sa ce a promis imigranților fugăriți de turci că îi va așeză și coloniză în Slavonia și Valahia Cesaricească.

15. După aceea să aplice la Cancelaria de Curte Ungurească doi senatori aleși de populațiunea sârbească, ca și acolo să se respecte

și promoveze privilegiile sârbești, să fie acele pentru bunul națiunii sârbești și să capete fără a îngreună națiunea sârbească cu dări noi, să capete salariul cuvințios și locuință liberă.” — etc.

Prin rescriptul său de curte ddo 3 Aprilie 1691 Împăratul Leopold pe baza rugării poporului sârbesc din Eszeg, Buda și Comarom permite: a) Reviziunea procesului încarceratului grof George Brancovici al sărbilor și după dreptate va permite slobozirea lui din carcer; b) permite acestor trei comunități sârbești să-și aleagă un Căpitan propriu sârbesc.

Reviziunea procesului grofului G. Brancovici s'a finit cu sentința: „nimic rău au făcut, — ci interesele statului Austro-Ungar pretind escluderea lui dintre sârbi.”

În 11 Mai 1691 Împăratul citează la Viena pe Patriarhul sărbilor și pe subcăpitanul lor Manasterly ca să negocieze cu dâșii cum s'ar putea mai ușor coloniza sârbi pe pământurile mănoase dintre Dunăre și Tisa asemnate lor.

Tot în același an în 21 Mai Împăratul Leopold încuviințează rugarea Metropolitului și subcăpitanului lor Manasterly ca să se poată coloniza ori când în Valahia Cesaricească, susținând pe sama lor privilegiile esmise până acum ca ori și când să se poată reîntoarce la locurile locuite de ei până acum, dacă acele locuri vor rămânea și mai departe sub stăpânirea casei Austriace.

În 8 Martie 1695 Împăratul răspunde Patriarhului Constantinopolului Gavril I cumcă se bucură dacă Patriarhul va elibera pe credincioșii săi greco-orientali de sub jugul musulman, și îi va așeza sub suprema sa înspecțiune, încuijază pe patriarhul ca să prindă arma în contra inimicului creștinătății.

Nu puțin interesante sunt monumentele istorice de pe timpul Revoluțiunii lui *Francisc Racoți*. Împăratul Leopold prin rescriptul său de datul 22 Noemvrie 1703 se adresează Patriarhului Arsenie Cernoviciu, cumcă dacă îi va da mână de ajutor spre a bate pe Revoluționarii Unguri nu numai va renoi toate privilegiile sărbilor, ci și deosebită grijă va purta ca acele să se și îndeplinească. Provoace pe Patriarh și animeze spre resculare credincioșii săi greco-orientali în contra revoluționarilor; cu atâta mai ușor poate face aceasta acum, că deja s'a îngrijat nainte a încunoștința pe autoritățile sale din Ungaria ca să-i provadă cu nutremânt și cele de lipsă. Însă să fie precaut, — să organizeze resculățiunea sârbească așa de fin, ca să nu se observe pe față de către revoluționari, să-i umble în secret printre sârbi sub pretest de »vizitațiune canonică«. Pentru ca mai ușor să poată întreprinde călătoriile îi și trimite o marșrută generală de

datul 18 Decemvrie 1703 ca să poată cerceta credincioșii săi din Ungaria, Horvația, Slavonia, Dalmația, Ardeal și provinciile mărginașe. Îi asigură ca fără amânare să pornească la drum. — Iară pentru ostănelele și jertfole făcute va obține nouă privilegii și bunul Szecső, iară dacă în contra conferirii acestui bun se va face reclamare, îi va da altul asemenea și 300 fl. anualiter.

(Va urmă).

P r e d i c ă

rostilă din incidentul morții prea timpurie a tinerului de mari speranțe Drd Nicolae Tepeniag din Mehadia de către preotul Constantin Dure.

Nime nu-i stăpân peste ziua morții,
Nime nu e doamnă pe sufletul său.
(Reproducere liberă din „Ecleziast, VIII. 8).

De unde voiu împrumută, jalnici ascultători, bogăția cuvintelor măestrite, de unde voiu lua iscusința vorbirii frumoase, de unde comoara cugetărilor avântate, ca după cuviință să deplâng răpirea prea timpurie a acestui tinăr din mijlocul nostru? Ca după cuviință să zăgrăvesc durerea cumplită și aproape de desperare a sermanilor părinți, zdrobirea inimii lor sfâșiate prin smulgerea prea curândă a scupului lor odor din brațele lor.

De unde voiu lua măestria și dulceața graiului, ca balsam alinător să picur pe ranele lor sângerânde cauzate de lovitura năprasnică, ce ca un trăsnet din senin i-a ajuns atunci, când se credeau mai aproape de țânta doririlor lor.

A construi fraze bine sunătoare, a înșiră cuvinte goale și nuflate, încă-i măestrie, ce mulți o deprind, dar:

Fățarnic este celce fătarește
Mai mare durere, decât o simțeste.

Și de astfel de fătărie preotului mai puțin fieste ertat a se face vinovat. Om fiind însă și preotul, nemernic ca toate fapăturile pământului, neajuns și mărginit în puterile lui spirituale, cu anevoe nimere și el, tocmai când mai tare ar dori cuvinte potrivite, spre a alina durerea altora și a da expresiune fidelă durerii sale, ce-i covârșeste inima, văzând perderea fără de timp a unui credincios fiu al bisericii sale, stingerea unui tinăr în primăvara vieții. Căci:

„Să moară moșneagul, ce fruntea-și închină,
Urindu-și trecutul de ani obosit;
Să moară și robul, ce'n lanțuri suspină,
Să moară tot omul cu suflet zdrobit.

Dar „amară-i moartea, când omul e june“.

Cu atât mai amară e moartea, mai nespuse durerea în cazul de față, căci omul răpit de brațul geros al morții din mijlocul nostru, n'a fost numai *june*, ci a fost *fala* părinților, *mândria* neamurilor și națiunii, *podoaba* comunii. Era merit a deveni *azi-mâne proptă*,

scul adăpostitor, liman mângăitor părinților săi în zilele grele ale bătrânețelor. Eră menit a deveni factor însemnat al neamului nostru și membru folositor al societății.

În fața acestei dureri copleșitoare, în fața acestei taine nedezlegate și nedezlegabile de mintea mărginită a muritorilor, căci :

„Omul e o taină,
Viața lui e vis,
Sufletelor blânde
Ceriul e deschis“.

zice bardul nostru dela Mircești foarte nimerit, în fața acestei enigme, zic, și preotul nu odată ar fi ispitit a se îndoi în dreptatea judecării vecinului judecător, dacă în cugetările lui nu i-s'ar ivi ca un luceafăr călăuzitor cuvintele înțelepte și pline de mângăiere ale sfintei Scripturi : „*Învățătura Domnului (lui Iehova), fiul meu, nu o desprețui, și de muștrările lui nu te superă : căci pe cine inbește Domnul (Iehova), pe acela îl muștră . . . ca un părinte iubitor pe fiul său*“ . (Pildele lui Solomon III, 11, 12). Același înțelept Solomon în „Eclesiastul“ său ne mai pune înaintea ochilor și următoarele cuvinte pline de resonație, de împăcare cu soarta, cu destinul omenesc : *Nime nu-i stăpân pe ziua morții, nime nu e domn pe sufletul său!* (reproducere liberă din c. 8 v. 8).

Ori cât ne-am sbuciumă prin frângerii de mâni, prin vaete tângăitoare, ori cât ne-am svârcoli în durerea noastră, cu toții trebule să recunoaștem, că nime nu poate amana nici măcar cu o zi esecutarea judecării rostite de Creator încă asupra omului celui dintâiu ; mai curând sau mai târziu se va esecuta cu aceeași necruțare asupra fiecăruia din noi sentința zdrobitoare care sună : „*Pământ ești și în pământ vei merge!*“ (Facerea I, 19). Căci cine altul, dacă nu tinărul nostru confrate Nicolae nu va fi dorit să se arete stăpân peste ziua morții sale ; cine altul, dacă nu el se va fi bălăbanit cu mâni cu picioare, să alunge dela sine chipul hăd al fioroasei morți, ce așa curând s'a încuibat în fragedul lui piept ? Cine altul, dacă nu confratele nostru Nicolae nu va fi dorit să se arete domn pe sufletul său, să-l mai rețină încă lungă vreme în de munca spirituală truditul său corp ? Dar sunatu-i-a sentința cobitoare, „*Pământ ești, și în pământ vei merge!*“ și el, care merit eră a fi încă podoabă pământului, iată-l se face încă de acum hrană vermilor pământului ; el, care merit eră, a se face bărbat folositor societății și patriei, alesu-și-a de patrie trei coși de pământ ; el, care apt eră de a fericii pe o fiică a neamului nostru, alesu-și-a de mireasă vecele mormânt, din ale cărui îmbrățișări, din ale cui înclășări scăpare un e.

Dar să conținem pe un moment cu plânsul, ca să vedem cine a fost tinărul, de a cărui pierdere ne tânguim și ne sbuciumăm. — Tinărul Nicolae Tepeeniag s'a născut în comuna noastră la 31 Iulie 1883 v. La vârsta de 6 ani cercetează școala comunală din

loc prin 3 ani ; de aci trece la școala de stat din loc care o cercetează prin 2 ani. Dovedindu-se încă de aici ca un băiat deștept, silitor și talentat, părinții săi, deși de modeste condițiuni materiale, dar îmbărbătați și sprijiniți materialicește și moralicește de unchiul reposatului : Iosif și Dr. Petru Tepeeniag, frații tatălui lui, aceștia înșiși fără copii fiind, îl dau mai departe în școala reală din Vârșeț la vârsta de 11 ani. Fără întrerupere absolvă cele 8 clase, arătându-se prin diligența și talentul său totdeauna printre cei dintâi școlari din clasa sa, și la vârsta de 19 ani depune cu esecelență și esamenul de maturitate și din limba latină, ce în reale nu se propune, la gimnaziul de stat din Biserica-albă.

În tot restimpul celor 8 ani, câți a petrecut în Vârșeț, a fost adăpostit și îngrijit la mătușa sa Mara și unchiul său Petru Tepeeniag, distinsul avocat și fruntaș din Vârșeț, cărora prin supunerea, ascultarea și blândeța sa, și nu mai puțin și în urma spiritului, ce-l dovedea la studiu, într'atâta li-a crescut la inimă, încât îl priviau și tratau ca pe fiul lor trupesc.

Dar nici tinărul nostru nu s'a arătat nici când nerecunoscător pentru binefacerile primite, ci-i stimă și-i prețuia ca pe părinții săi.

Parte amintirile plăcute și gingașe din timpul copilăriei și juneții, petrecut în Vârșeț, parte dragostea și atragerea puternică și irezistibilă către familia unchiului său, în sânul căreia a crescut așa zicând de mic, îl făceau, că reposatul și ca universitar mai bucuros petrecea partea cea mai mare a timpului de vacanțe la unchiul său decât la părinți, fără a-și uita și a nu cerceta totodată și pe iubii săi părinți, cari i-au dat viață și cari nimic nu cruțan, ca să poată asigura fiului lor talentat un traiu mai ușor și o viață mai tihnă, mai liniștită. Modestia, blândeța, inteligența și vioiciuina spiritului acestui tinăr cucerit-a și simpatiile inteligenței și sătenilor de omenie ai acestei comune, despre o mai grăitoare dovadă, decât prezența D-Voastre, jalnici ascultători, atât de numeroasă, nu se poate aștepta.

După absolvarea școalei reale se dedică carierii iuridice, se înscrie la academia de drepturi din Pojon, unde urmează cursurile prin 2 ani, depunând atât esamenile semestrale (coloquiile cât și cele fundamentale) cu distincție, cea mai frumoasă notă, cel mai bun calcul, ce se poate obține la univertzitate. De aci trece la univertzitatea din Cluj, unde continuă studiul prin alți doi ani cu aceeași râvnă, același succes. În anul din urmă se supună la 2 riguroase în intervale foarte scurte, un lucru, ce numai tineri foarte talentați și sirguincioși sunt în stare al birul ; și pe când altor tineri, deși iar talentați și silitori, li-se mai întâmplă nenorocirea a mai și pică la câte un examen de acestea, tinărul nostru prestează amândouă aceste riguroase cu rezultat eminent. Mai aveă a presta un al 3-lea și cel din urmă riguros, după care obține diploma de doctor în științele iuridice și până la finea acestui an de studiu (1905/6) de bună samă trecea și

acest examen, dacă boala, ce acum l'a repus nu-l silea să intrerupă studiul, să părăsască cartea; credea, că numai pe scurtă vreme îl va intrerupe, ca să se mai recreeze puțin; precum cu vedere vedem însă acum, a părăsit cartea pe vecie.

Bolnav părăsește Clujul și se așează la iubitul său unchiu în Vârșeț, unde bine știa, că îngrijirea de sănătatea-i zdruncinată nu va lăsa nimic de dorit.

La început boala lui nu inspiră nici o îngrijorare mai serioasă; bolnav, cum era, lucră în cancelăria unchiului său, care după scurt timp avea să treacă în posesia și sub conducerea lui; era înscris ca membru în camera advocațională, care drept, precum și dreptul de a substitui pe unchiul său la judecatorie în procese criminale; îl dededu deja cele 2 riguroase prestate.

Unchiul și mătușa sa n'au întrelăsat a chemă din bună vreme la patul bolnavului pe cei mai buni medici din Vârșeț. Toate ostenețele și silințele acestora s'an dovedit-însă de nefolositoare. Vermele morții, despre care ai săi nici astăzi nu știu prin ce și l'a atras, fie că prin prea mare încordare la munca spirituală, fie că și prin v'ruu paș neprecugetat și ușuratic, ale cărui urmări pe mulți tineri prea încrezători în vânjosia puterilor lor trupești prea adese-ori fără de timp îi aruncă în gătlejul morții, rodeă încet dar fără cruțare la rădăcina tinerului stejar. Perzând medicii toată speranța în întremarea lui, căci se iviseră deja simptomele fioroasei hidre, tuberculoza, care au de an seceră atâtea mii de vieți și pentru stărpirea căreia știința medicală încă n'a descoperit buruiana ucigătoare, tinerul Nicolae e adus la vatra părintească, de unde după scurte suferințe fiorosul morb își ia prada sa. „Toate se vestejesc ca iarba, toate se stâng“. Stânsus-a focul, ce încălzia pieptu-i juvenil, adăpostitor al atâtor speranțe năvalnice și acum perdute; stânsus-a luceafărul, merit a răspândi lumina semenilor săi și ajuns-a vecinic în negrul mormânt!

Grabnic călătoare stai puțin în cale,
Și-ți întoarce fața spre cei părăsiți!
Mai resune-ți voacea blând, tânguitoare
Din amurgul serii cei dogoritoare la cei greu loviți!
Sau doară te-î duce fără pic de popas,
Și fără a-le zice un scurt „bun rămas“?
O nu, scumpe neamuri, voi iubiți părinți,
Nu gândiți, că-s rece la lacrimi ferbinti!
Primiți cel din urmă salut creștinesc
Din adâncul gropii prin grai preoțesc:
„Rămas bun“ o! mamă dulce și duiosă!
Ceri-ți răsplătească, ce soartea nu-mi lasă, eu să-ți
[răsplătesc:

Truda-ți, osteneala, și nopți nedurmite,
Petrecute în taină (zădarnic) la al meu leagăn trist!
„Rămas bun“ și ție dragul meu părinte!
Iartă-mi ce fără știre îți voiu fi greșit.
Și mai cruță-ți trupul slab și istovit,
Având două fiice, surorile mele încă de îngrijit.
„Remas bun“ și vouă, scumpe sorioare!

Mai opriți șiroiul celor lacrimioare.
Conteniți cu plânsul, la răs vă dedați,
Căci vă las părinții, voi să-i mângâiați!
Și din departare auzi-me-ți oare
Voi mătușe bune, voi unchi prea iubiți?
Glasul mi-l înecă puvoiu de lacrimi, recele mormânt.
„Rămas bun“ și vouă spre ultima dată!
Ceriul să vă dea în locu-mi răsplată!
Păstrați-mi neștearsă dulcea amintire
Ce a morții fiară din truditu-mi sân n'o putu răpi.
„Rămas bun“ și vouă! cunoscuți și amici.
Ce nu mă uitarați nici în astă oară
A-mi da cel din urmă onor prietenesc.
„Rămas bun“ și vouă, dealuri, văi, colini,
Ce zburdalnic cândva vă urcam, senin.
Resfrânge-veți oare în frunzișul vost
Ale mele șoapte în tainic suspin?
Căci v'am fost odată, ca copil voios.
Un prea bun tovarăș, un oaspe zelos.
„Rămas bun“ acuma la toți și la toate
Căci mi-a sunat ceasul de vecinică noapte.
Ear noi, blânde suflet, cât spre cer privim,
Când la pragul gropii corpu-ți părăsim!
Cu ale noastre șoapte pe infinita-ți cale tainic te
[însoțim:

Ușoară țărină, somuu-ți fie lin,
Și în etern neștearsă fie-ți amintirea și chipu-ți senin!
[Amin.

Nazarenismul

— Istoria și ființa lui —

de Dr. Vladimir Dimitrievici

(Traducere)

— Continuare. —

Însă chiar atunci trebuie să fie cu băgare de samă și să pună toate în mișcare, ca rana aceasta să nu se lăască mai departe. În aceste zile grele trebuie cât de des, în toată Dumineca, la toate sărbătorile și praznicile, să se suie pe amvon și să țină credincioșilor săi cuvântări despre frumseța legii dreptmăritoare deoparte, iar de altă parte despre rătăcirea și despre reacțiunea nazarenă. Astfel de cuvântări fără îndoială vor face efectul lor. Astfel de cuvântări ar trebui îndată să se și tipărească, ca și alții să se poată folosi de ele. Mie până acum nu-mi sunt cunoscute decât două cuvântări de acest conținut: Una este pastorala de crăciun a Sfinției Sale, a Preainaltului Domn patriarh George³ și predica de Botez contra nazarenilor⁴, care a ținut-o în biserica din Deliblata, preotul de acolo Iovan Dimitrievic⁵.

Credem, că le vor fi binevenite preoților noștri și la locul acesta aceste două cuvântări.

Partea respectivă din pastorala Sfinției Sale sună în chipul următor:

„Bucurați-vă, căci azi s'a născut soarele dreptății, lumina înțelepciunii și a adevărului, căci azi s'a născut

Mântuitorul și Învățătorul lumii, Domnul nostru Isus Christos, a cărui sfântă și vecinică evanghelie deja de nouăsprezece veacuri ne arată adevăruri vecinice și neschimbate și pentru că prin lumina acestor adevăruri ni-se luminează căile vieții pământești și ni-se arată tot asemenea și sigur calea, care duce la fericire și la noroc, duc în împărăția cerească cea de veci“.

„Dar când Vă chiem să Vă bucurați în ziua aceasta, să nu gândiți, că părintelui și arhipăstorului vostru este necunoscut, că în marea familie, întemeiată prin sf. biserică, sunt și astfel de fii și de fice, cari nici azi nu se pot și nu știu să se bucure cu bucurie creștinească, cu bucuria legii dreptmăritoare, cu bucurie sârbească“.

„Nu pentru că ar fi săraci și lipsiți. Nu, căci nu există sărăcie, care să nu o uiți azi în bucuria crăciunului, nu există sărac care să nu cânte azi. Ci pentru aceea, pentru că în unele case s'a uitat tradiția poporală și au părăsit obiceiurile casnicilor dreptmăritori; căci în acele case nu se serbează ajunul, nu se frânge colacul de crăciun, nu se aprinde lumină de ceară, nu se afumă cu smirnă, în odaie nu se aruncă cruciș nucile și nu se răsfiră paie, în care nu se frământă „sănătatea“, nu se frânge, nu se taie și nu se udă colacul de crăciun nu se sărută neamurile și spre mărirea lui Dumnezeu nici azi nu se ridică paharul, în case, în cari nici azi părinții nu-și adună copiii pe lângă sine, și nu cântă cu ei cântările crăciunului . . . aceasta nu se face în casele familiilor rătăcite, în cari sentimentul dreptmăritor și fala neamului cu sila se ucide, se omoară și se arde. Nu se face aceasta în casele în cari preste tot nu sunt iconi sfinte, nici candelă înaintea lor; în cari preotul nu se arată, nici pentru că să cădească casa nici pentru că să facă sfințirea apei, să citească pe cei bolnavi sau să taie colacul la praznicele cele vesele. Nu se face în casele, unde nu află nici cunună de cununie nici nu este molitvă, în casele, din cari morții se duc asemenea vitelor.“

„Văd iubite popor, că ghicești, cari sunt acele case. Da, acele sunt casele nazarenilor, cari au călcat legea străbună și au uitat fala națională, dar de cătră casele aceste și Dumnezeu și-a întors fața sa și pe cari Sf. Sava nu le mai binecuvântă“.

„Dumnezeu au întors fața dela ei, pentru că ei nu sunt la biserică, pe care fiul lui Dumnezeu născut azi a întemeiat-o cu sângele și prin evanghelia sa, pentru că nu venerază Iordanul și nu prețuie sf. taină a botezului întemeiată prin Christos prin botezul în Iordan și care ne spală de păcatul cel stămoșesc; pentru-că gloatele lor nu voiesc să fie cu noi cel puțin o zi, ca să se împărtășească și ele cu sf. apă dela Botez.“

„Dar Sf. Sava nu-i mai binecuvântă, pentru că în aceste case nu se află icoana vreunui sfânt, nici a patronului casei, căci la ei nu se aude nici cântare nici rugăciune dreptmăritoare, care ne-a lăsat-o sf. Sava drept relicvie, nici nu se amintește nume sârbesc, care ni-l-a preamărit sf. Sava“.

„Și toate aceste sunt spre răul poporului meu și spre marea durere a sufletului meu de arhipăstor“.

„De aceea iubitul meu popor te chem cu iubirea

arhipăstorului, te provoc și te rog, să te ferești și să fugi de erezia nazareană, ca de un șerpe veninos, ca de cel mai premedios dușman al tău; căci în legea aceea nici nu află mântuirea sufletului tău și numele tău pere.“

„Căci ea este contra lui Christos, în contra bisericii și a botezului său, prin care am fost rescumpărați și prin care ne spalăm de păcatul strămoșesc, căci ea dă cu pietrii în sfinții săi: în sf. Sava, în țara Uroș și în mucenicul Lazar, în Ștefan Știlianoviciu și în sf. maică Anghelina; căci ea sufletului nostru este întunec, din care ne-a scos Mântuitorul născut azi; căci ea, mormânt numelui sârbesc, de ea să ne forească sf. Sava“.

„În numele acesta iubitul meu popor la Nașterea Domnului te felicit de anul nou și dela Botez, care urmează.“

„Iar binecuvântarea Domnului nostru Isus Christos și iubirea lui Dumnezeu Tatăl și împărțășirea sf. Duh să fie cu voi cu toți totdeauna și în veci Amin!“

Deci așa grăiește Sfinția Sa, capul cel mai înalt al sfintei noastre biserici dreptmăritoare sârbe.

Iată și predica de Botez a parohului din Deliblată:

² „Српски Уоо“ anul III Nrii 52, pag. 824—825.

³ „Српски Уоо“ anul III Nr. 24, pag 878—379; mai târziu în manuscrisul ceva mai completat. (Va urma).

Academia română

— Concursuri pentru premii —

1906. —

(Urmare)

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

IV. Premiul Neuschotz, de 2,000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1907, prin Secțiunea istorică, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: *Istoricul Căilor ferate din România și influința lor din punctul de vedere economic, social și politic.* (Deciz. 6 Aprilie 1902.)

Lucrarea va cuprinde:

III. Premiul Adamachi, de 5,000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din 1907, prin Secțiunea literară, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

I. — 1. Istoricul concesiunilor și proiectelor anterioare concesiunilor Strussberg și Offenheim.

2. Concesiunile Strussberg și Offenheim. Căderea lui Strussberg, constituirea Societății de acționari care a luat continuarea afacerii.

3. Organizarea Căilor ferate, controlul Statului. Principiile de exploatare, rentabilitatea, serviciile ce aduceau Căile ferate dezvoltării economice a țării în timpul cât a existat societatea acționarilor Căilor ferate.

4. Dificultățile interioare și exterioare și nemulțămirea la cari a dat loc regimul Căilor ferate. Motivele pentru cari s'a luat în vedere răscumpărarea lor.

II. — 5. Diferitele proiecte de răscumpărare anterioare celui adus la îndeplinire în 1879. Bazele lor, cauzele pentru cari n'au izbutit. Răscumpărarea căilor ferate române. Bazele, pedecile, acțiunile iuridice, conversiunile acțiunilor și obligațiunilor. Transferarea scaunului social la București și dizolvarea și lichidarea Societății. Rezultatele și consecințele apropiate și departate ale răscumpărării.

6. Căile ferate făcute de Stat până la 1882 pentru completarea rețelei. Celelalte linii făcute până la 1900. Liniile de construit. Organizarea administrațiunii Căilor ferate dela răscumpărare (legi, regulamente, decrete, deciziuni).

7. Răscumpărarea liniei Cernavoda-Constanța și uarea în posesiune a liniei Iași-Itcani.

8. Costul total al Căilor ferate române cu valoarea sumelor într'adevăr întrebuințate la construirea lor și a îmbunătățirilor aduse, precum și arătarea valorilor nominale și reale ale împrumuturilor făcute în acest scop.

Notă. Partea aceasta nu se va tracta numai sumar, cum e indicată anual în statisticele publicate de Direcțiunea C. F. R., ci după Expunerea situațiunii tezaurului, care se publică în toți anii, după rapoartele făcute la Cameră pentru bugetele Căilor ferate etc.

9. Principalele refecțiuni, lucrări de artă și construcțiuni de natură a permite o exploatare mai bună și mai intensă a liniilor.

10. Veniturile și cheltuielile Căilor ferate dela răscumpărare, arătate pe principalele categorii și discutându-se chestiunea rentabilității.

III. 11. Principiile de taritare ale Căilor ferate române. Criticele aduse. Sistemele de tarife internaționale, locale, etc. Urmările lor comerciale.

12. Foloasele indirecte ale Căilor ferate române din diferite puncte de vedere.

13. Efectele sociale ale Căilor ferate. Diferitele școli speciale create de Căile ferate. Instituțiunile patronale ale Căilor ferate. Atelierele lor.

14. Considerațiuni generale, concluziuni, propuneri și perspective pentru viitor.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septembrie 1906.

V. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5 000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1908, prin *Secțiunea istorică*, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848. — (Deciz. 1 Aprilie 1903).

Lucrarea se va face după următorul program:

(Va urma).

Varietăți

P. S. Sa Părintele Episcop Nicolae Popea a plecat Marți dimineața cu trenul accelerat la băile din Carlsbad. P. S. Sa va petrece în Carlsbad 3 săptămâni.

Ierodiaconul Macarie Gușcă a sosit zilele acestea dela Muntele Sfânt (Muntele Atos), unde a fost găzduit cu multă atabilitate în mănăstirea românească Prodromul. Despre această interesantă călătorie Părintele Gușcă ni-a promis o descriere detaliată. O vom publica cu plăcere după-ce ni-o va pune la dispoziție.

† **Drd Nicolae Țepeniag.** Din Mehadia ni-se comunică următoarea știre: Duminică în 17/29 Iulie a. c. a fost înmormântat aici tinărul candidat de avocat Drd Nicolae Țepeniag, fiul economului Nicolae Țepeniag din Mehadia și nepotul de frate al d-lui, avocat Dr. Petru Țepeniag din Vârșet. Actul funebru l'au săvârșit preoții: Gheorghe Tătucu din Iablanita și Constantin Dure din loc. Răspunsurile le-a provăzuit corul vocal din loc sub conducerea dirigentului Nicolae Mergea. În decursul ceremoniei preotul Constantin Dure a rostit un mișcător panegiric, care a stors lacrimi, și în care a scos la iveală însușirile alese ale regretatului tinăr. Public ales și foarte numărös a asistat și a petrecut la locul de vecinică odihnă rămășițele simpaticului defunct. Abia în vârstă de 23 ani, reposatul în Martie a. c. a depus cu escelență al II-lea riguros iuridic la universitatea din Cluj și până la finea anului școlar espirat prestă sigur și ultimul riguros, dacă feroasa boală, tuberculoza, nu-i curmă frul vieții. Prin deșteptăciunea și talentul său, estraordinar îndreptăția la frumoase speranțe, cari toate acum le-a dus cu sine în mormânt. D-zeu să-l ierte!

Rectificare. În concursul pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră din Jidovini s'a publicat în cei doi Nri. anteriori ai „Foi Diecezane” greșit, că pentru adunarea generală învățătorescă comuna bis. ar da numai 10 cor. De fapt comuna da 20 cor., ceea ce prin aceasta rectificăm.

— **Dare de samă și mulțumită publică.** Următorii creștini evlavioși din comuna Mehadica, spre înfrumșetarea s. biserici, au donat pentru un chivot pe s. prestol, pentru ușile împărătești și pentru ușile laterale dela templu s. altar următoarele sume, colectate prin dl preot Nicolae Coca, și adevă: Iancu Milu, preot în Uzdin 50 cor., George Marșavela, preot în Mehadica 36 cor., Stefan Draghiciu, învățător în Iam 20 cor., Iosif Fotoc, învățător în Mehadica 30 cor., Nicolae Coca, învățător în Putna 24 cor., Mihail Mihaly, notar cercual în Mehadica 30 cor., Gregore Milu, oficiant de telegraf în pensiune 40 cor., Lupu Urechiatu, epitrop 10 cor., Iosif Șandru, epitrop 8 cor., Simeon Draghiciu, epitrop 2 cor., Ioan Șandru, (fındricel) 54 cor., Pavel Ghimboasă, brutar 46 cor., Grigore Baderca, comerciant 34 cor., Iosif Cristescu, 20 cor., George Coca, (Stoiean) 24 cor., Iosif și Ioan Vădrariu (Sima) 28 cor., Ianăș Ignea 18 cor., Andreiu Urecheatu supr. codrean 20 cor., Nicolae Șandru (Tup-tăr) 18 cor., Ianăș Balaciu, faur 20 cor., Nicolae Gherghinescu (Banda), 12 cor., Vichente Șandru, cantor 6 cor., Ion Șandru (Unguru) 12 cor., Petru Urecheatu (Pinea), 10 cor., Andreiu Trandafir 12 cor., Ioan Riteș Nr. 1. 10 cor., Ioan Șandru, crâșnic 12 cor., Nicolae Șandru, clopotar 4 cor., George Ghimboasă Nr. 7. 8 cor., Constantin Șandru (Vedescu), 6 cor., Pavel Frânculescu Nr. 45. 6 cor., Lazar Frânculescu Nr. 45. 8 cor., Grigore Șandru Nr. 124. 6 cor., George Baderca, prim-codr. 6 cor., George Draghiciu (Buchin), 14 cor., Solomon Halasy, sergent 5 cor., George Popoviciu, cantor 5 cor., George Urecheatu (Orza) 6 cor., Ioan Gherghinescu (Chiviler) 12 cor., George Urecheatu (Orza) 6 cor., cantorii Pavel Popoviciu, Pavel Ghimboasă, Petru Ghimboasă și Dimitrie Baderca, fiecare

câte 2 cor., Costă Pepa 6 cor., George Rites (Crudu), 8 cor., Nestor Vădrariu (Dogar), Teodor Urecheatu (Bulz), Nicolae Gherghinescu junior, Pavel Găita, ospătar, Giurgiu Ignea, Teodor Șandru, episcop Nestor Șandru (Gogan), Alexa Ghimboasa Nr. 128, Ion Urecheatu (Mioc), Petru Baderea (Ioca), Ghiță Șandru (Gant), Pavel Șandru Nr. 124, George Șandru Nr. 165, Anton Jurchescu, Nicolae Coca Nr. 268, Petru Hânda, Ioan Urecheatu Nr. 302, Teodor Teleagă, Dimitrie Cătăna, Maria soția lui Ion Pepa Nr. 11, Constantin Rostescu Nr. 46, Dimitrie Șandru Nr. 124, și Dimitrie Ghimboasa (Boroveiu); fiecare câte 4 coroane. Ilia Baderea Nr. 226, Dimitrie Urecheatu Nr. 143, George Baderea (Șpanu), George Urecheatu Nr. 43, Nicolae Gherghinescu Nr. 118, Ilia Ghimboasa Nr. 7, Maria Fetescu Nr. 21, Moise Megheles, Emilia Draghiciu Nr. 173, Petru Urecheatu Nr. 132, Lazar Vădrariu, Iacob Șandru (Vuc), Dimitrie Riteș (Birou), Dimitrie Bojinescu Nr. 296, Nestor Găita, George Ghimboasa Nr. 60, Constantina Ghimboasa Nr. 128, Simeon Zabaila, Iosif Megheles Nr. 79, și Meilă Urecheatu (Pasere), fiecare câte 2 cor., George Șandru Nr. 290, 4 cor., Nicolae Coca, preot, 24 cor., și în fine sculptorii naturaliști și diplomați Nestor Bosioc și fiul Iosif din Berliște de origine români din Vereudin, prin care sunt lucrăte cele 4 uși dela templu s. altar, pe care se află pietate 12 icoane a căror sculptură aurită și pictura este de artă și de o frumuseță rară în felul lor, la ușa laterală și dinii sculptorii sunt ca donatori, lăsând din preot 20 coroane. Dl. Cornei Bercian comerciant în Mehadica și familia, au donat pentru o ușă 230 cor., D-zeu să le lungească întru fericire vremelnică și vecinică frul vieții lor donând pentru înfrumusețarea casei Domnului Mehadica, în Iulie 1906. *Simeon Draghici, Lupu Urecheatu, Teodor Șandru*, episcopi.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Venerabilului Consistor diecesan, ddt. 8 Iunie a. c. Nr. 1975 B se escrie licitațiune minuendă pentru repararea bisericii gr. or. rom. din **Eșelnița**, protopresbiteratul Mehadiei cu „*Kelheimeryplatten*“, cu prețul de exclamare 1568 cor. 75 fil.

Licitațiunea se va ține în 30 Iulie (12 August) a. c. la 2 ore după amiază. Reflectanții vor avea să depună la începutul licitațiunii vadiul de 10% din prețu lde exclamare în bani gata ori în hârtii de valoare.

Specificatiunea de spese se poate vedeă la oficiul parohial.

Eșelnița în 2 Iulie 1906.

2—3 [58]

Comitetul parohial.

Concurse

Pentru întregirea definitivă a posturilor de *invățători* la școalele confesionale gr. or. rom. din **Brănești** și **Bujor**, protopresbiteratul Făgetului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

I. Brănești

1. Salar în bani gata 600 cor.
2. Pentru conferință 20 cor.
3. Pentru scripturistică 12 cor.
4. Pentru servitorul școlii 24 cor.

5. Pentru lemne 40 cor. și adecă 20 cor. pentru sala de învățământ, iar pentru învățător 20 cor.

6. Locuință liberă în edificiul școlii cu grădină.

2. Bujor

1. Salar în bani gata 600 cor.
2. Pentru conferință și adunarea generală 40 cor.
3. Pentru scripturistică 10 cor.
4. Două jugere pământ estravilan, după care alesul învățător va avea să poarte sarcinile publice.
5. Pentru lemne 60 cor. pe sama învățătorului, pe care va avea să le aducă învățătorul pe spelele sale.

6. Locuință liberă în edificiul școlii cu grădină.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoralul în sf. biserică și afară de biserică, a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial și a compune socoțile cultului și ale bisericii. Pentru servicii prestate înainte de ocuparea vre-unuia din aceste posturi comuna nu acoardă alesului nici un fel de emolument decât cele indicate aici.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi ap a-și așterne petițiunile instruate conform normelor din vigoare în terminul deschis la oficiul protopresbiterat gr. or. rom. al tractului Făget.

Comitetul parohial dorește, ca recurenții să se presinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfânta biserică a respectivei comune spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic, dar nu în ziua de alegere.

Făget în 12 Iulie 1906.

[57] 2—3

În conțelegere cu comitetele parohiale: *Sebastian Olariu* protopresbiter.

Pentru ocuparea postului *invățătoresc* la școala confesionala gr. or. rom. din **Visag**, tractul Lugojului, se escrie concurs cu drept de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- a) Salar în bani gata 600 cor.
- b) Paușal de lemne pentru învățător 60 cor., iar pentru școală 40 cor.
- c) Pentru scripturistică 10 cor.
- d) Pentru conferințe și adunarea generală a reuniunii învățătorilor 20 cor.
- e) Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.
- f) De cortel cu 2 chilii, cuină, grajd se va îngriji comuna bisericească.

Pentru servicii prestate în alte comone nu se acoardă nici un favor cu privire la cvincvenale.

a) Alesul învățător va avea să instrueze școlarii în cântarea bisericească și însuși să poarte cantoralul în și afară de biserică, precum și a conduce corul tinerimii și,

b) a purta agendele notariale ale comitetului și sinodului parohial, precum și facerea socoților bisericești-scolare.

Recurenții sunt poftiți a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic, însă numai cu știrea și permisiunea protopresbiterului tractual.

Recursele provăzute cu cele de lipsă și adresate comitetului parohial de aici, să se subștearnă Prea Onoratului Domn Dr. George Popoviciu protopresbiter gr. or. rom. în Lugoj.

[48] 2—3

Din ședința comitetului parohial în 11/22 Iunie 1906.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: Dr. George Popoviciu protopr.

Pentru îndeplinirea postului *învățătoresc* la școala confesională gr. or. rom. din comuna **Honoriciu**, protopresbiteratul Lugoj, conform ordinației Ven. consistoriu dtdo 6 Maiu c. v. Nr. 2094 Șc. se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană” pe lângă următoarele emolumente :

1. Salarul în bani gata 500 cor.
2. 2 jugere pământ arător în preț de 60 cor.
3. Lemne pentru învățător 16 metri în preț de 65 cor.
4. Lemne pentru sala de învățământ 19 metri în preț de 65 cor.
5. Pentru scripturistica școlară 10 cor.
6. Pentru conferință și adunarea generală învățătorescă 14 cor.
7. Dela înmormântări unde va fi poftit 1.20 cor.
8. Cvarțir liber cu grădină de un juger în preț de 30 cor.

Alesul învățător este îndatorat a conduce și instrui corul deja înființat fără a pretinde vre-o remunerațiune pentru instruire.

Pentru servii prestare înainte de ocuparea acestui post, comuna nu acordă alesului nici un fel de emolumente.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile instruite conform normelor din vigoare comitetului parohial, Prea On. oficiu protopresbiterat gr. ort. rom. din Lugoj.

Recurenții au a-se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sfânta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Honoriciu din ședința comitetului parohial ținută la 9 Iulie 1906 st. v. [59] 2—3

Lazăr Popoviciu

preș. com. par.

Damaschin Căprariu

not. com. par.

În conțelegere cu Oficiul protopresbiterat.

Pentru întregirea definitivă a postului de *învățător* dela școala confesională gr. ort. rom. din **Gaiulmic**, protopresbiteratul Ciacovei, cottul Timiș, se escrie concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele :

1. Salarul în bani 280 cor.
2. În naturalii 1464 Hl. grâu curățit în preț de 174 cor. și 9.76 Hl. cucuruz în preț de 78 cor.
3. 4 $\frac{1}{4}$ jugere pământ arător cl. I cu un venit de 160 cor. după care va suportă învățătorul dările.
4. Pentru adunarea generală 20 cor.
5. Pentru conferințe 10 cor.
6. Pentru scripturistica 6 cor.
7. Paușal pentru lemne din care jumătate pentru încălzirea salei de învățământ 52 cor.
8. Cortel liber cu 2 chilii, cuină și cămară, grajd și $\frac{1}{2}$ juger grădină.
9. Dela înmormântări unde va fi poftit 40 fil

Recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic. dar nu în ziua alegerii. Recursele adresate com. parohial să se înainteze P. On. D. protopresbiter Ioan Pinciu în Ciacova

Alesul are să conducă cântarea în și afară de biserică, să facă socoțile bisericesti și de cult.

Pentru servicii prestare în alte comune, comuna bisericăscă nu acordă nici un emolument.

Gaiulmic din ședința comitetului parohial dela 25 Iunie 1906. [54] 3—3

Zăhărie Latsco m. p.

Pavel Țăran m. p.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Pe baza încuviințării Ven. Consistor diecezan de dtdo 8 Iunie a. c. Nr. 2210 Șc. se exerie concurs pentru ocuparea definitivă a postului de învățător la școala confesională gr. or. rom. din **Jidovin**, protopresbiteratul Bocșei-Montane cu termen de recurgere de 30 de zile socotite dela prima publicare în „Foaia Diecezană.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt :

- Salar în bani gata 600 cor.
- Paușal de lemne pentru învățător 80 cor.
- Pentru scripturistica 20 cor.
- Pentru conferințele despărțămintelor învățătoresți 30 cor.
- Pentru adunarea generală a a reuniunii învățătorilor 20 cor.
- 2 $\frac{1}{2}$ juger de pământ arător, cortel liber cu 2 odăi și grădină intravilană de $\frac{1}{2}$ juger.
- Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.
- Învățătorul ales este deobligat a purtă cantoratul în și afară de biserică.

Doritorii cari voesc a reflectă la acest post sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare pentru de a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Pentru servicii prestare în alte comune, comuna bisericăscă nu acordă nici un emolument.

În fine se obsearvă că reflectanții cunosători de muzica vocală și instrumentală vor fi preferiți.

Recursele ajustate conform regulamentului și adresate comitetului parohial din Jidovin sunt a se subștene Oficiului protopresbiterat din Bocșa-Montană (Német-Bogsán).

Dat din ședința comitetului parohial ținută la 18 Iunie 1906. 3—3 [53]

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine : **Maxim Popovici** protopresbiter.

Pentru întregirea definitivă a postului de *învățător* la școala confesională gr. or. rom. din **Făget**, protopresbiteratul Făgetului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt :

1. Salar în bani gata 800 cor.
2. Pentru conferințe 20 cor.
3. Pentru scripturistica 20 cor.
4. Pentru adunarea generală 40 cor.
5. Pentru lemne 100 cor. și adecă : 50 cor. pentru sala de învățământ, iar 50 cor. pentru învățător, prestare în natură.
6. Pentru curatorul școalei 40 cor.
7. Pentru participarea la înmormântări cu liturgie 2 cor., fără liturgie 1 cor.
8. Locuință liberă în edificiul școalei cu o grădină de 800□, în carea are să se cultive și școala de pomărit.

Alesul învățător este îndatorat a purtă cantoratul, scripturistica în comitetul și sinodul parohial și a conduce corul bisericii.